

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра документознавства та української мови (№ 801)
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Керівник проектної групи

О. О. Карпенко

(підпис)

(ініціали та прізвище)

«31» 08 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА *ВИБІРКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Лінгвістичні основи документознавства
(у т.ч. стилістика та літературне редагування)
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2020 рік

Робоча програма Лінгвістичні основи документознавства (у т.ч. стилістика та літературне редагування)

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальністю 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

освітньою програмою «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

«19» червня 2020 р. – 15 с.

Розробник: Медведь О. В., доцент каф. 801

(прізвище та ініціали, посада, наукова ступінь та вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри документознавства та української мови (№ 801)

(назва кафедри)

Протокол № 13 від «19» 06 2020 р.

Завідувач кафедри к. філос. н, доцент

(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

А. Є. Прилуцька

(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 5,5.	Галузь знань: <u>02 Культура і мистецтво</u> (шифр і назва) Спеціальність: <u>029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа</u> (код і найменування) Освітня програма: <u>Інформаційна, бібліотечна та архівна справа</u> (найменування) Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>	<i>Вибіркова</i>
Модулів – 2.		Навчальний рік:
Змістових модулів – 2.		2020 / 2021
Індивідуальне завдання – контрольна робота (РК).		Семестр
Загальна кількість годин – 80 <i>годин аудиторних занять</i> /165 <i>годин</i> .		4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 <i>годин</i> , самостійної роботи студента – 5 <i>годин</i> .		Лекції*
		32 год.
		Практичні, семінарські*
		48 год.
		Лабораторні
	–	
Самостійна робота	85 год.	
	Вид контролю: модульний контроль, іспит.	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійних становить:

для денної форми навчання – 80 аудиторних години /85 годин самостійної роботи.

* Аудиторне навантаження може бути збільшене або зменшене на одну годину в залежності від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання – є поглиблення та систематизація знань про українську мову як структурно-функціональне явище в аспекті її документного використання, висвітлення особливостей мови управлінських та науково-технічних документів, формування розуміння документу як тексту.

Завдання:

- забезпечити цілісність і завершеність знань студентів про сучасну українську мову в її статичному (мова як система) та динамічному (мовлення як функціонування, реалізація мови) аспектах;
- ознайомити студентів із понятійно-термінологічним апаратом окремого розділу вітчизняного мовознавства, що досліджує проблеми функціональної теоретичної та практичної стилістики та нормалізації текстів, призначених до опублікування;
- забезпечити свідоме дотримання усталених мовних норм (зокрема графічних, орфоепічних, акцентуаційних, лексичних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних) усної й писемної літературної мови в подальшій професійній діяльності та побутовому спілкуванні студентів;
- забезпечити професійне вміння укладати й оформляти документи різних функціональних сфер (зокрема офіційно-ділової та науково-технічної) і жанрів;
- сформувати вміння аналізувати різні рівні структурної організації текстів документів, визначати їх формальні та змістові недоліки й оптимально виправляти їх;
- сформувати потребу в цілеспрямованому, майстерному використанні мовно-виражальних засобів української мови залежно від мети та обставин спілкування;
- розвивати любов і повагу до рідної мови, її повноцінного професійного використання, плекати мовне чуття.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, до аналізу й синтезу, узагальнення інформації в процесі підготовки первинних і/або вторинних документів, зокрема управлінських і наукових, укладених державною мовою згідно з нормами чинного правопису.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово для здійснення ефективної професійної комунікації.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації із різних джерел для задоволення інформаційних потреб споживачів, зокрема інформації у вигляді текстів, відтворених державною мовою.

ФК1. Здатність забезпечувати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації у будь-яких формах у різних підсистемах соціальних комунікацій, зокрема інформації, відтвореної у вигляді текстів державною мовою.

ФК5. Здатність створювати чітку, стислу та точну управлінську документацію відповідно чинної нормативно-правової документації, зокрема щодо створення документів державною мовою згідно зі стандартами й нормами чинного правопису, стилістики й культури мовлення.

ФК6. Здатність підтримувати ділову комунікацію, з усіма суб'єктами інформаційного ринку, користувачами, партнерами, органами влади та управління, засобами масової інформації на професійному рівні, зокрема усну й писемну ділову комунікацію державною мовою відповідно до норм чинного правопису, стилістики й культури мовлення.

ФК16. Здатність самостійної практичної роботи в інформаційно-сервісній галузі, зокрема державною мовою згідно зі стандартами й нормами чинного правопису, стилістики й культури мовлення.

Програмні результати навчання:

РН5. Узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію у діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням у сучасних організаціях, установах і підприємствах, зокрема узагальнювати, аналізувати й синтезувати інформацію у вигляді текстів, укладених відповідно до стандартів та норм чинного правопису, стилістики й культури мовлення.

РН11. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань щодо надання інформаційних послуг та продуктів, релевантних запитам споживачів, зокрема інформаційних послуг і продуктів у вигляді текстів, укладених державною мовою відповідно до стандартів та норм чинного правопису, стилістики й культури мовлення.

РН14. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою й/або однією з іноземних мов, зокрема знати особливості усного й писемного професійного спілкування українською мовою.

РН18. Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань для забезпечення конкурентоздатності на ринку праці в сучасному соціокультурному середовищі, зокрема щодо стандартів та норм чинного правопису, стилістики й культури мовлення.

Міждисциплінарні зв'язки: «Документознавство», «Діловодство», «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Сучасна українська літературна мова як системно-структурне утворення. Теоретична та практична стилістика.

Тема 1. Документна лінгвістика як напрям сучасного прикладного мовознавства.

Документна лінгвістика як напрям прикладних досліджень і навчальна дисципліна. Предмет, мета, завдання курсу «Лінгвістичні основи документознавства». Документ у його лінгвістичному аспекті: документ як текст. Текст як лінгвістичний феномен.

Сутність тексту в сучасній науці.

Тема 2. Фонетичний рівень сучасної української літературної мови (огляд).

Фонетика як розділ мовознавчої науки. Голосні звуки. Орфоепія голосних звуків. Приголосні звуки. Окремі орфоепічні норми приголосних. Засоби милозвучності української мови.

Наголос. Акцентуаційні норми української мови.

Тема 3. Лексикологічний рівень сучасної української літературної мови (огляд).

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме й переносне значення слова.

Поняття про мовну інтерференцію. Розмежування лексичних засобів української та російської мов.

Тема 4. Морфологічний рівень сучасної української літературної мови (огляд).

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменні частини мови, їх основні граматичні категорії. Дієслово як частина мови.

Поняття про мовну інтерференцію. Розмежування морфологічних засобів української та російської мов.

Тема 5. Синтаксичний рівень сучасної української літературної мови (огляд).

Словосполучення. Головне й залежне слово в словосполученні. Речення як основна синтаксична одиниця. Види речень у сучасній українській мові.

Поняття про мовну інтерференцію. Розмежування синтаксичних засобів української та російської мов.

Тема 6. Система української орфографії та пунктуації (огляд).

Графіка. Позначення звуків мовлення на письмі. Орфографія. Принципи українського правопису. Українська пунктуація.

Історія українського правопису.

Тема 7. Стилїстика як напрям сучасного українського мовознавства.

Теоретична та практична стилїстика як напрямки сучасного мовознавства. Поняття «функціональний стиль». Стилїстична диференціяція сучасної української літературної мови.

Історія вітчизняної стилїстики.

Тема 8. Писемні (книжні стилі) сучасної української літературної мови.

Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови.
Науковий стиль сучасної української літературної мови. Публіцистичний стиль сучасної української літературної мови.

Епістолярний стиль сучасної української літературної мови.
Конфесійний стиль сучасної української літературної мови.

Модульний контроль № 1. Модульна контрольна робота № 1.

Змістовий модуль 2. Культура мовлення. Літературне редагування.

Тема 9. Культура мовлення як предмет вивчення.

Мова і мовлення в житті людини, нації, людства. Система комунікативних якостей мовлення як об'єкт вивчення культури української мови.

Поняття про етичне та естетичне в мові й мовленні.

Тема 10. Поняття про усне та писемне мовлення.

Дві форми мовлення – усна та писемна. Усне літературне мовлення, його специфіка та вимоги до нього. Усне професійне мовлення.

Культура побутового мовлення.

Тема 11. Писемне літературне мовлення. Поняття про електронну комунікацію.

Писемне літературне мовлення, його специфіка. Особливості культури мовлення в межах кожного функціонального стилю української мови.

Поняття про електронну комунікацію. Етикет мережевого спілкування.

Багатство й різноманітність мовлення на лексичному та граматичному рівні. Засоби урізноманітнення в українській мові.

Тема 12. Норма як суспільно закріплений варіант.

Норма як суспільно закріплений варіант. Риси мовної норми. Поняття про мовленнєву помилку.

Помилки в структурі текстів.

Тема 13. Поняття про літературне редагування.

Сутність літературного редагування. Мета й завдання редагування.

Історія розвитку вітчизняного редагування.

Тема 14. Рівні редагування.

Рівні редагування: фактичний, логічний, мовний. Порушення композиційної структури.

Межі втручання редактора в авторський текст.

Тема 15. Поняття помилки в редакторській діяльності. Поняття правлення.

Фактичні помилки в науково-технічних документах. Логічні помилки.

Робота редактора з джерелами фактичного матеріалу.

Поняття правлення. Види й техніка правлення текстів документів.

Компенсаторне правлення як особливий редакторський прийом.

Тема 9. Культура мовлення як предмет вивчення.	10	2	3			5
Тема 10. Поняття про усне та писемне мовлення.	10	2	3			5
Тема 11. Писемне літературне мовлення. Поняття про електронну комунікацію.	10	2	3			5
Тема 12. Норма як суспільно закріплений варіант.	10	2	3			5
Тема 13. Поняття про літературне редагування.	10	2	3			5
Тема 14. Рівні редагування.	10	2	3			5
Тема 15. Поняття помилки в редакторській діяльності.	10	2	3			5
Тема 16. Поняття правлення. Коректура.	9	2	2			5
Модульний контроль № 2.	1		1			
Разом за змістовим модулем 2	80	16	24			45
Усього годин	160	32	48			80
Модуль 2						
Індивідуальне завдання (виконання контрольної роботи)	5					5
Контрольний захід						
Усього годин	165	32	48			85

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Документна лінгвістика як напрям сучасного прикладного мовознавства.	3
2.	Фонетичний рівень сучасної української літературної мови.	3
3.	Лексикологічний рівень сучасної української літературної мови.	3
4.	Морфологічний рівень сучасної української літературної мови.	3
5.	Синтаксичний рівень сучасної української літературної мови.	3
6.	Система української орфографії та пунктуації.	3
7.	Стилістика як напрям сучасного українського мовознавства.	3
8.	Писемні (книжні стилі) сучасної української літературної мови. Етикет мережевого спілкування.	3

	Модульний контроль № 1.	
9.	Культура мовлення як предмет вивчення.	3
10.	Поняття про усне та писемне мовлення.	3
11.	Писемне літературне мовлення.	3
12.	Поняття про літературне редагування.	3
13.	Рівні редагування.	3
14.	Поняття помилки в редакторській діяльності.	3
15.	Поняття правлення.	3
16.	Коректура текстів документів. Модульний контроль № 2.	3
	Разом	48

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сутність тексту в сучасній науці.	5
2.	Наголос. Акцентуаційні норми української мови.	5
3.	Поняття про мовну інтерференцію. Розмежування лексичних засобів української та російської мов.	5
4.	Поняття про мовну інтерференцію. Розмежування морфологічних засобів української та російської мов.	5
5.	Поняття про мовну інтерференцію. Розмежування синтаксичних засобів української та російської мов.	5
6	Історія українського правопису.	5
7	Історія вітчизняної стилістики.	5
8.	Епістолярний стиль сучасної української літературної мови. Конфесійний стиль сучасної української літературної мови.	5
9.	Поняття про етичне та естетичне в мові й мовленні.	5
10.	Культура побутового мовлення.	5
11.	Багатство й різноманітність мовлення на лексичному та граматичному рівні. Засоби урізноманітнення в українській мові.	5
12.	Помилки в структурі текстів.	5
13.	Історія розвитку вітчизняного редагування.	5
14.	Межі втручання редактора в авторський текст.	5
15.	Робота редактора з джерелами фактичного матеріалу. Компенсаційне правлення як особливий редакторський прийом.	5
16.	Коректурні знаки ілюстраційної частини.	5
1-16	Виконання індивідуального завдання.	5
	Разом	85

7. Індивідуальні завдання

Виконання контрольної роботи – редагування самостійно підібраного ділового або наукового тексту.

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, проблемно-пошуковий, евристичний і практичні методи навчання в таких формах: усний виклад матеріалу (актуалізація попередньо набутих знань, лекція, бесіда); використання інформаційно-комунікаційних технологій (презентації); комунікативні тренінги; спостереження над мовним матеріалом; виконання системи вправ і завдань; робота зі словниками й довідниками; самостійне опрацювання мовного матеріалу з елементами пошуково-дослідної роботи.

9. Методи контролю

Поточний контроль (усне й письмове опитування), проміжний контроль (модульні контрольні роботи), контрольна робота, що виконується під час самостійної роботи студента, підсумковий контроль (іспит).

10. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

10.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання практичних робіт	0...2	12	0...24
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Змістовний модуль 2			
Виконання практичних робіт	0...2	12	0...24
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Індивідуальне завдання (виконання контрольної роботи)	0...16	1	0...16
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з двох теоретичних питань відповідно до змістових модулів курсу, максимальна кількість балів за кожне питання – 50 балів.

10.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- знання навчально-програмного матеріалу з усіх частин курсу – орфопрактикуму, стилістики, культури мовлення, літературного редагування;
- знання понад 60% контрольних елементів орфопрактикуму – орфограм і пунктограм;
- знання понад 60% контрольних елементів із теоретичних визначень стилістики й літературного редагування.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- самостійне укладання управлінських і науково-технічних документів, дотримуючись чинних вимог українського правопису;
- переклад (з російської на українську та навпаки) і редагування текстів управлінських та науково-технічних документів.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

«Відмінно» (90–100 балів) заслуговує студент, який:

- показав усебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу з усіх частин курсу – орфопрактикуму, стилістики, культури мовлення, літературного редагування;
- систематично надавав понад 90% правильних контрольних елементів орфопрактикуму – орфограм і пунктограм;
- систематично надавав понад 90% правильних відповідей із теоретичних визначень стилістики й літературного редагування;
- проявив творчі здібності в розумінні й використанні навчально-програмного матеріалу.

«Добре» (75–89 балів) заслуговує студент, який:

- показав належні знання навчально-програмного матеріалу з усіх частин курсу – орфопрактикуму, стилістики, культури мовлення, літературного редагування;
- систематично надавав понад 75–89% правильних відповідей контрольних елементів орфопрактикуму – орфограм і пунктограм;
- систематично надавав понад 75–89% правильних відповідей на контрольні елементи теоретичних визначень стилістики й літературного редагування;
- проявив здібність до самостійного поповнення знань в процесі професійної діяльності.

«Задовільно» (61–74 бали) заслуговує студент, який:

- показав достатні знання навчально-програмного матеріалу з усіх частин курсу – орфопрактикуму, стилістики, культури мовлення, літературного редагування;
- систематично надавав понад 61–74% правильних відповідей на контрольні елементи правильних відповідей контрольних елементів орфопрактикуму – орфограм і пунктограм;

– систематично надавав понад 61–74% правильних відповідей на контрольні елементи теоретичних визначень стилістики й літературного редагування;

– показав знання навчально-програмного матеріалу з курсу в обсязі, необхідному для майбутньої роботи за спеціальністю;

«Незадовільно» (35–60 балів) заслуговує студент, який:

– показав низький рівень знань навчально-програмного матеріалу з курсу;

– систематично надавав менше 60% правильних відповідей на контрольні елементи з усіх обох частин курсу;

– допустив принципові помилки при виконанні поточних і підсумкових контрольних завдань.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

11. Методичне забезпечення

1. Документно-інформаційне забезпечення сучасної професійної комунікації : навч. посіб. / А. Є. Прилуцька, О. О. Карпенко, Н. І. Парафійник, О. В. Медведь : Харків : Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2017. 463 с.

2. Медведь О. В. Стилiстика та редагування науково-технiчної документацiї : навч.-метод. посiб. Харкiв : Нац. аерокосм. ун-т iм. М. Є. Жуковського «ХАІ», 2019. 60 с.

3. Навчально-методичне забезпечення дисципліни «Лінгвістичні основи документознавства (у т.ч. стилістика та літературне редагування)» для бакалаврів / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т» ; розроб. О. В. Медведь. – Харків, 2019. – 20 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/_AALingvistichni.pdf

11. Рекомендована література

Базова

1. Бурківська, Л. Ю. Лінгвістичні основи документознавства : практикум / Л. Ю. Бурківська. – 2-ге вид., випр. і доп. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2010. – 102 с. – Режим доступу : <http://chitalnya.nung.edu.ua/lingvistichni-osnovi-dokumentoznavstva.html>

2. Годунок З. В. Літературне редагування (практикум) : [навчально-методичний посібник] / З. В. Годунок. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2017. – 104 с. – Режим доступу : https://lib.oa.edu.ua/files/funds/vudavnutstvo/Hodunok_posib.pdf

3. Гузенко С. В. Літературне редагування : навч.-метод. посіб. / С. В. Гузенко. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2012. – 140 с. – http://library.mdu.edu.ua/Documents/Praci%20vukladachiv/fakultet%20filologii%20ta%20jurnalistuku/Guzenko_L_red.pdf

4. Пентиліук М. І. Культура мовлення і стилістика. – Харків: Ранок, 2016. – Ч. 1. – 100 с.; Пентиліук М. І. Культура мовлення і стилістика. – Харків: Ранок, 2016. – Ч. 2. – 100 с.

5. Чередник Л. А. Курс лекцій із дисципліни «Лінгвістичні основи документознавства» для студентів гуманітарного факультету усіх форм навчання за напрямом підготовки «Документознавство та інформаційна діяльність» / Л. А. Чередник. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 224 с. – <http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/1919/1/82.pdf>

Допоміжна

1. Бибик С. П., Єрмоленко С. Я., Коць Т. А. та ін. Літературна норма і мовна практика: монографія / за ред. С. Я. Єрмоленко. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. 320 с.

2. Гузенко С. В. Літературне редагування : навч.-метод. посіб. / С. В. Гузенко. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2012. – 140 с. – Режим доступу : http://library.mdu.edu.ua/Documents/Praci%20vukladachiv/fakultet%20filologii%20ta%20jurnalistuku/Guzenko_L_red.pdf

3. Стилістика української мови: навчально-методичний посібник / [упорядники: А. С. Попович, Л. М. Марчук ; за ред. А. С. Попович]. — Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. – 172 с. <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/601>

4. Коломієць І. І. Стилістика української мови: навчально-методичний посібник для студентів факультету української філології. Умань: ПП Жовтий, 2011. 146 с.

5. Конторчук Г. Стилістика сучасної української мови: практичний курс: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Житомир: Рута, 2012. 219 с.

6. Шевченко Л. І., Шулінова Л. В. Стилістика української літературної мови: функціональна діагностика тексту : навч. посіб. / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : ВПЦ «Київський ун-т», 2012. 350 с.

Інформаційні ресурси

1. Лінгвістичний портал з української мови [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : www.mova.info .

2. Український правопис [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf>

3. Російсько-українські словники [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.r2u.org.ua .

4. Словники он-лайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rozum.org.ua.

5. Словники України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>.

6. Електронні версії словників термінографічної серії. – Режим доступу : [tc.terminology.lp.edu.ua/ZIP/Тер– «СловоСвіт»](http://tc.terminology.lp.edu.ua/ZIP/Тер-«СловоСвіт») [Електронний ресурс].

7. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.slovnyk.net>.

8. Академічний російсько-український словник за ред. А. Кримського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://krym.linux.org.ua>.

9. Російсько-український словник сталих виразів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rosukrdic.iatp.org.ua>.

10. Українська мова : Енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>.